

# Fulls de la Revista

## Sumari

Exordi  
JOSEFA CONTIJOCH

En el llindar del capvespre  
CARME JORDI

Silencis familiars  
ALBERT CAROL

Marques de biblioteca  
CARME ARENAS NOGUERA



L'il·lustrador d'aquests Fulls, *Isaac d'Aiguaviva*, nom artístic de **Pere Romagós i Planas**, va néixer a Girona l'any 1960. Ha estudiat a la Facultat de Belles Arts Sant Jordi de Barcelona, que li va concedir una Beca de paisatge a la Fundació Rodríguez Acosta de Granada l'any 1983. Ha guanyat diversos premis de pintura i ha realitzat exposicions individuals en galeries gironines. La seva creació artística no es limita al camp de la pintura: el monument a Jaume I de Llagostera i el monument a Lluís Companys de Vidreres són obra seva, així com els vitralls per al santuari de la Mare de Déu dels Àngels, o dissenys de patis de «Girona, temps de flors». Es dedica professionalment a l'ensenyament de dibuix i pintura. L'any 2002 va exposar a l'Instituto Cervantes de la capital austríaca, Viena.



## Exordi

### Fragments d'una novel·la en construcció

Josefa Contijoch

Què és una composició literària? Un text fet de paraules. Cadascuna té un sentit per si sola (sovint té molts sentits diferents), i totes les paraules juntes formen un cos de sentit, també de varis sentits, d'innombrables sentits. La composició literària, per adquirir realment aquesta condició, necessita que algú, a l'altra riba, l'agafi i la llegeixi. Quina interpretació en farà? Aquest és l'enigma.

Però l'autèntica significació ja s'ha donat: jo dic el que dic, sóc qui sóc, m'expresso com m'expresso. Tu, igual a mi, diferent en tot, ja t'ho faràs.



El rellotge connectat al ritme de les hores. Que no avanci, que no endarrereixi. Gaudir i patir a l'avançada i, quan arriba el moment, no n'hi havia per tant. El present com un paisatge aigualit. El passat i el futur, totalment forassenyat i violent i decisor. L'excitació que precedeix el fet, del pòsit que deixa el fet, molt superior al fet.

Per això érem propicis a deixar-nos captar per la xarxa. La xarxa ens reclutava i ens oferia l'excitació permanent, el risc relatiu, la seguretat de no arribar mai a l'objectiu. Perquè, quan arribaria l'objectiu i canviessin les coordenades, nosaltres, números anònims, desapareixeríem d'escena; l'escena ja no ens necessitaria: no caldria passar papers, llegir papers, donar informacions, donar deformacions, donar versions, viatjar amb una maleta. La democràcia utilitzaria una altra mena de xarxa, i nosaltres passàriem a ser membres acomiadats de la gran reclutadora.

Però de moment, estàvem en actiu. No en parlàvem, perquè no ens ho havíem de dir. No sabíem que tu també n'ets, perquè el secret és el secret. Parlàvem d'amor, de cinema, de fretura, de llibres i de política.

Cadascun en el seu àmbit tenia el seu supervisor i cadascú feia la feina en somort. Ens abrandava el foc de la creació històrica: canviàvem el món. El món, amant brunzent, llençava llances llargues.

Qui pretén fer novel·la del XIX? Tot ha canviat molt. Jo no. Jo tiro pel dret, atalaio la llunyania, m'esbalço per la fondalada del no saber. Elucubro gràcies a l'existència de les paraules, companyes d'itinerari.

M'agrada llegir fins ben entrada la nit i a l'hivern no m'agrada anar al sud, ans prefereixo estar-me a casa amb la calefacció encesa. Ara bé, quan estic desganada o desconhortada m'agrada anar al cinema, plaer vital que sempre combino amb el llegir. També m'agrada la música; si escric, mentre escric, Bach em concentra; per a la resta, la música ocupa un lloc sentimental en el meu cervell, no pas intel·lectual. La música em fa recordar i emocionar. Ploro sovint sentint música, escrivint poesia i veient cinema. M'agrada l'abaltiment que s'apodera de mi després de plorar.

Recordo com una excepció una plorada al teatre, gènere que em procura un fred distanciament: al TNC, veient un *Hamlet* d'una companyia... estoniana? Una llengua de la qual no n'entenia res. O sigui, vaig pensar que allò que intuïa és cert: no només les paraules que diuen, ni la comprensió, em fa plorar, sinó també la imatge, les llums, els gestos, les passes sobre la tarima de fusta, el respir d'una veu que diu coses que no entenc. O sigui, la música.

Existeix una cadència temporal-numèrica que tendeix a l'exaltació, a la felicitat? Probablement, si no, no resistiríem l'avorriment dels dies. Coneixem persones que esdevindran cabdals per a la nova exaltació a través d'un ordre que se'ns fa saber o se'ns anticipa en somnis? O potser la nostra ment, que sap quan estem cansades i tristes, potser fins i tot derrotades, ens anticipa la necessitat de l'alegria fent servir el missatge nocturn, no controlat, que potser ni recordarem?

Enllaços previs, no previstos ni entesos, ens porten de l'un a l'altre, de l'una a l'altra, en una cadena que només interromp (qui ho sap) la mort. El germà, el pintor, el poeta, ella, a la platja de Canet sur Plage. Cadena prèvia que la portarà al senyor magnífic i cul de sac, a tu. Una meravella d'improvisació o d'harmonització.

La xarxa ho abastava tot. Era la unificació de l'esforç privat i col·lectiu. Ajuntava l'esforç, el garbellava i el distribuïa als centres de poder.

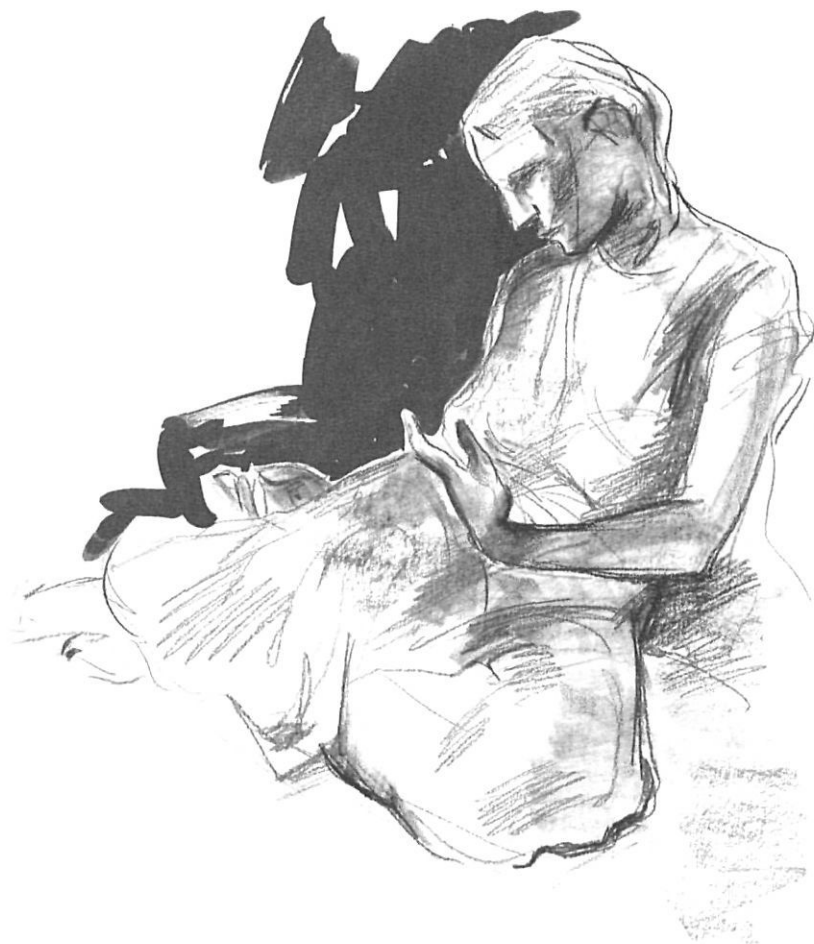
El poeta pertanyia al Partit Comunista. El poeta i ella van travar una amistat per carta que va prendre cos en veure's a París. Ella se'n va enamorar perquè el poeta era bell i tenebrós i escrivia de manera colpidora.

Aquella vegada havien quedat a Perpinyà. Un cop a l'habitació de l'Hotel del Xeny (afrancesament del nostre «seny» tan proverbial?) el poeta va treure dues maletes de llibre prohibits, que només de veure'ls ja els va posar la pell de gallina. De seny, poc. La intenció del poeta era implicar aquells burgesets rebels de poble i fer-los passar una mala estona a la frontera perquè es conscienciessin políticament. En aquell moment, «conscienciar» era la divisa de la xarxa. I conscienciar uns revolucionaris d'opereta devia ser un rept.

Havien llegit per sobre (era avorridíssim) Lenin, Marx, Engels, Mao. Ho llegien tot, sobretot novel·la francesa i poesia del món. Veien cinema i sentien The Beatles i Bob Dylan. Això, i deixar d'anar a missa el diumenge, fou la seva insubordinació prèvia, la que els donaria pas a l'heroïcitat de desmarxar-se i arribar a l'infinit. L'infinit era lluitar contra el règim franquista i, per tant, lluitar contra les seves famílies respectives, lluitar en contra de tot allò que els havia nodrit.

Van dinar a Perpinyà. A la tarda van anar fins a la platja de Canet Plage, on es van fer fotografies. Asseguts a la sorra, el poeta els va fer confiança: volia anar al Vietnam a fer-se operar de la miopia. Al Vietnam? Estaven contra la Guerra del Vietnam però no sabien que hi operessin la miopia.

En tornant, escampada de llibres pels marges a banda i banda de la carretera, des del cotxe estant, mentre s'apropaven a la frontera. El pintor, el company insígnia, alt i poderós físicament, estava acollonit. Ella i el germà, comportant-se com el que realment eren —uns analfabets en la lluita política i uns diletants de la subversió casolana—, també. En el fons del fons potser ni això. Jugaven. El guany era el mateix joc.



HARRY S'AGUIRRE

O sigui que els pagesos, l'endemà, quan sortien a llaurar el camp o a segar l'herba dels marges, trobaven uns fruits insòlits.

Probablement existeixen valors universals: necessitat d'amor, de tendresa, l'existència del dolor, del mal, temes que tenen a veure amb la nostra condició humana. En canvi, tot el que pertany a l'àrea modulable (per l'educació, el sistema social, els usos i costums, etc.) queda reduït a l'àmbit d'influència que l'ha creat. No hi ha usdefruit universal de la cosa adquirida.

Per exemple, l'art, o la manera de fer art, també depèn d'innombrables influències casolanes. El mateix cinema. El poeta escrivia: «París, 1 de desembre 1967: És curiós que una pel·lícula pugui tenir diverses ressonàncies segons el país on passi; companys d'allà [Milà] em parlaven, per exemple, que *Salvatore Giuliano* —una de les pel·lícules que no oblidaré mai— a Itàlia no els va semblar més que un passatemps petit-burgès. Penso en *La guerre est finie*, aplaudida per l'”oposició” francesa, i que jo vaig trobar cabrejant i insofrible».



T'acompanyo en el sentiment. Em dono a mans besades. Frases fetes que avui quasi ningú no fa servir i que eren d'una perfecció suggerent i hiperbòlica. Si t'acompanyo en el sentiment vull dir que estic totalment entregada al teu sentiment, que pots refiar-te de mi, del meu braç que et suportarà en el defalliment; que em dono a tu a mans besades, que et vull besar les mans i donar-te les meves perquè les besis. O sigui, una entrega total. És bonic el melodramatisme de l'entrega total; és com una càrrega de profunditat, una bomba, contra el submarí enemic que mira d'escapolir-se. Això sí que és novel·la del XIX.

També és cert que a partir de la percepció de perill (perill de ser enganyada, estafada, perjudicada, abandonada) es pot establir una tàctica de refredament de la passió. La passió, com el foc dels tions a la xemeneia, es pot abrandar o apagar a voluntat, en certa manera, com si diguéssim. Una tàctica d'allunyament psíquic. Tu no m'inspires confiança ni sentiment de seguretat (quina complexitat, el sentiment de seguretat! Quina parida demanar-lo a l'amor!) per tant i en conseqüència, la meva tàctica consistirà no a abando-

nar-te (massa feixuc per al meu cor), sinó a mantenir la distància, impedir que et fiquis massa en el meu sentiment, impedir que te'm donis a mans besades. Distanciament no gens desdenyós, perquè ja m'inspires afecte i proclivitat, però no confiança.

És clar que d'aquesta manera impedim la brutalitat dement de la passió amb totes les seves conseqüències. I també és bonica la follia passional, encara que enervi i consumeixi les forces.

Persistir en l'error. Quantes vegades són necessàries per adonar-nos que l'amor no fa servir senyals de trànsit que anunciïn l'hòstia? Quantes vegades? Setanta vegades set? Esperar que l'àngel s'aparegui sota la forma d'una flama de foc, que surt del mig d'un esbarzer?

En tot cas s'ha d'optar.

Fins que arriba el dia (sempre arriba el dia) de l'allunyament, ja sense cap tensió, quasi viscut com un alliberament, un desentendre's, potser perquè una nova persona interposada ha començat a produir l'efecte alcohòlic o al·lucinogen tan anhelat i la seva presència (concreta o intuïda) atenua el possible dolor i crea el deliri d'una nova i lenta il·lusió.

Això també és novel·la del XIX.

L'existència de la relativitat espai-temps queda comprovada científicament. En les dues hores que ella passa a l'avió, gesta l'eternitat d'AA, com una dàdiva preciosa, com un òbol ofert sobre la tomba inconeguda de l'amiga.

On et van enterrar? Reposen les teves restes en un lloc proper o allunyat? On, la fosca tomba? Una tomba sense flors, sense cura, un marbre llastimosament abandonat, on?

Poques dades exactes. Les teves cartes i una col·lecció de fotografies testimonien que vas ser certa. L'escriptura, emanació de l'esperit mitjançant un mecanisme corporal, deixa un record tangible: la grafia resta. Devies ser aquarellista, signe d'aire segur. A l'hora de morir només tenies 25 anys. Ens en portàvem deu. Ara mateix, aquestes dades m'escriuixen.